Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 3. 2000, sp. zn. 11 Tcu 6/2000, ECLI:CZ:NS:2000:11.TCU.6.2000.1

Číslo: 51/2000

Právní věta:

I. Podmínka oboustranné trestnosti činu uvedená v § 4 odst. 2 zák. č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů (dále jen "zákon") se posuzuje samostatně ve vztahu ke každému z více skutků, jež jsou předmětem cizozemského rozsudku. Pokud některý z nich není trestným činem podle právního řádu České republiky, pak Nejvyšší soud zamítne návrh Ministerstva spravedlnosti na zaznamenání údajů o odsouzení ohledně tohoto skutku a jemu odpovídající části trestu cizozemským rozsudkem. V takovém případě se do evidence Rejstříku trestů zaznamenají pouze ty údaje z cizozemského rozsudku, které se týkají skutků, u nichž je podmínka oboustranné trestnosti činu splněna včetně jim odpovídající části trestu.

II. Určení konkrétní části trestu z cizozemského rozsudku, která se zaznamená do evidence Rejstříku trestů rozhodnutím Nejvyššího soudu, je nutné s ohledem na právní účinky rozhodnutí Nejvyššího soudu, jež vyplývají z ustanovení § 4 odst. 3 zákona. Z nich mimo jiné vyplývá, že rozhodnutím příslušného soudu České republiky lze takové odsouzení také zahladit (§ 69 a § 70 tr. zák., § 363 a násl. tr. ř.). S ohledem na rozdílné délky doby řádného života odsouzeného uvedené v § 69 odst. 1 písm. a) až c) tr. zák. může určení konkrétní části trestu zaznamenané do evidence Rejstříku trestů mít vliv na splnění této podmínky pro zahlazení odsouzení.

III. Podmínka oboustranné trestnosti činu uvedená v § 4 odst. 2 zákona je splněna, pokud skutek naplňující podle cizozemského rozsudku znaky několika trestných činů vykazuje zákonné znaky alespoň jedné skutkové podstaty trestného činu podle právního řádu České republiky.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 20.03.2000

Spisová značka: 11 Tcu 6/2000

Číslo rozhodnutí: 51

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Účinky rozhodnutí cizího státu, Uznávání a výkon cizích soudních rozhodnutí

Předpisy: 141/1961 Sb. § 384a 269/1994 Sb. § 4 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud rozhodl, že podle § 4 odst. 2 zák. č. 269/1994 Sb. se do evidence Rejstříku trestů zaznamenávají údaje o odsouzení občanů České republiky takto:

> *1) P. Z. rozsudkem Krajského soudu VIII Bern-Laupen (Švýcarsko) ze dne 19. 6. 1997, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu kantonu Bern ze dne 3. 2. 1998 čj. 409/II/97, pro trestný čin kvalifikované loupeže podle čl. 140 č. 3 odst. 3 švýcarského trestního zákona k trestu odnětí svobody v trvání 36 (třiceti šesti) měsíců a k trestu vyhoštění z území Švýcarska na dobu 10 (deseti) let.*
>
> *2) R. Č. rozsudkem Krajského soudu VIII Bern-Laupen (Švýcarsko) ze dne 19. 6. 1997, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu kantonu Bern ze dne 3. 2. 1998 čj. 409/II/97, pro trestný čin kvalifikované loupeže podle čl. 140 č. 3 odst. 3 švýcarského trestního zákona a tomuto trestnému činu odpovídající část trestu, a to trest odnětí svobody v trvání 35 (třiceti pěti) měsíců a trest vyhoštění z území Švýcarska na dobu 10 (deseti) let.*
>
> *3) P. Ch. rozsudkem Krajského soudu VIII Bern-Laupen (Švýcarsko) ze dne 19. 6. 1997 pro trestné činy loupeže podle čl. 140 č. 1 odst. 1 švýcarského trestního zákona a jízdy s motorovým vozidlem bez řidičského průkazu podle čl. 95 č. 1 odst. 1 švýcarského zákona o silničním provozu a těmto trestným činům odpovídající část trestu, a to trest odnětí svobody v trvání 14 (čtrnácti) měsíců a trest vyhoštění z území Švýcarska na dobu 10 (deseti) let.*

Naproti tomu návrh Ministerstva spravedlnosti České republiky na zaznamenání údajů o odsouzení R. Č. rozsudkem Krajského soudu VIII Bern-Laupen (Švýcarsko) ze dne 19. 6. 1997, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu kantonu Bern ze dne 3. 2. 1998 č. j. 409/II/97, pro trestný čin falšování průkazů podle čl. 252 al. 4 švýcarského trestního zákona a tomuto trestnému činu odpovídající část trestu, a P. Ch. rozsudkem Krajského soudu VIII Bern-Laupen (Švýcarsko) ze dne 19. 6. 1997 pro trestný čin falšování průkazů podle čl. 252 al. 4 švýcarského trestního zákona a tomuto trestnému činu odpovídající část trestu, Nejvyšší soud zamítl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu VIII v Bernu-Laupen (Švýcarsko) ze dne 19. 6. 1997 byli P. Z., R. Č. a P. Ch. uznáni vinnými tím, že dne 1. 11. 1996 kolem 17.30 hod. v M. (Švýcarsko) přepadli bižuterii S. tak, že P. Z. a R. Č. vešli dovnitř vybaveni plynovou samonabíjecí pistolí a sekyrou, tímto zde ohrožovali čtyři přítomné osoby s tím, aby jim vydali "zlato" a "peníze", jednoho z přítomných i fyzicky napadli tak, že jej srazili na zem a kopali do něj, a zmocnili se tak šperků v hodnotě cca 110 000 CHF a hotovosti 5360 CHF. Poté prodejnu opustili a nasedli do osobního auta zn. Fiat UNO, se kterým na blízkém parkovišti a již nastartovaným motorem na ně čekal P. Ch. a který s tímto autem odjel, ačkoliv jej řídil bez řidičského průkazu. U P. Z. a R. Č. byl v tomto skutku shledán trestný čin kvalifikované loupeže podle čl. 140 č. 3 odst. 3 švýcarského trestního zákona a u P. Ch. trestné činy loupeže podle čl. 140 č. 1 odst. 1 švýcarského trestního zákona a jízdy s motorovým vozidlem bez řidičského průkazu podle čl. 95 č. 1 odst. 1 švýcarského zákona o silničním provozu. Dále byli R. Č. a P. Ch. uznáni vinnými trestným činem falšování průkazů podle čl. 252 al. 4 švýcarského trestního zákona, jehož se dopustili tím, že dne 1. 11. 1996 v Curychu a na jiných místech ve Švýcarsku používali cizí cestovní pasy, a to R. Č. cestovní pas vydaný na jméno J. N. a P. Ch. cestovní pas vydaný na jméno V. K. Za tuto trestnou činnost byl R. Č. a P. Z. uložen trest odnětí svobody v trvání 36 měsíců a trest vyhoštění z území Švýcarska na dobu 10 let a P. Ch. byl uložen trest odnětí svobody v trvání 15 měsíců a trest vyhoštění z území Švýcarska na dobu 10 let. K odvolání P. Z. a R. Č. věc projednal Vrchní soud kantonu Bern a rozsudkem ze dne 3. 2. 1998 čj. 409/II/97 potvrdil rozsudek soudu prvního stupně. U P. Ch. nabylo rozhodnutí právní moci v řízení před soudem prvního stupně.

Ministerstvo spravedlnosti České republiky podalo dne 16. 2. 2000 podle § 4 odst. 2 zák. č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestu (dále jen "zákon"), návrh, aby Nejvyšší soud České republiky rozhodl o zaznamenání údajů o odsouzení občanů České republiky P. Z., R. Č. a P. Ch., a to pro trestné činy loupeže (kvalifikované loupeže) a padělání průkazů, výše označeným rozhodnutím švýcarských soudů do evidence Rejstříků trestů České republiky.

Nejvyšší soud České republiky věc přezkoumal a dospěl k těmto závěrům:

Podle § 4 odst. 1 zákona se do evidence Rejstříku trestů zaznamenávají údaje o odsouzení cizozemským soudem, jestliže o uznání rozsudku takového soudu rozhodl Nejvyšší soud (§ 384a tr. ř.). Rozhodnutí (rozsudek) Nejvyššího soudu o uznání cizozemského rozsudku je tak bez dalšího podkladem pro zaznamenání údajů o takovém odsouzení do evidence Rejstříku trestů.

Podle § 4 odst. 2 zákona může Nejvyšší soud na návrh Ministerstva spravedlnosti rozhodnout, že se do evidence Rejstříku trestů zaznamenají údaje o jiném odsouzení občana České republiky cizozemským soudem, jestliže se týká činu, který je trestným i podle právního řádu České republiky, a zápis do evidence je odůvodněn závažností činu a druhem trestu, který za něj byl uložen. Přitom "jiným odsouzením" ve smyslu ustanovení § 4 odst. 2 zákona se má na mysli odsouzení cizozemským soudem, které nebylo uznáno Nejvyšším soudem postupem podle § 384a tr. ř. (viz § 4 odst. 1 zákona).

Podmínky pro zaznamenání údajů o jiném odsouzení cizozemským soudem jsou jednak formální povahy, jednak materiální povahy.

Formální předpoklady pro postup podle § 4 odst. 2 zákona spočívají v tom, že odsouzený je státním občanem České republiky (podmínka státního občanství), že byl pravomocně odsouzen rozhodnutím soudu cizího státu (podmínka právní moci) a odsouzení se týká činu, který je trestným i podle právního řádu České republiky (podmínka oboustranné trestnosti). Rozhodování Nejvyššího soudu je přitom podmíněno podáním návrhu

Ministerstva spravedlnosti České republiky na tento postup.

Okolnosti materiální povahy odůvodňující zápis do evidence Rejstříku trestů se týkají závažnosti činu a druhu uloženého trestu.

V posuzované věci byl Ministerstvem spravedlnosti učiněn návrh na postup podle § 4 odst. 2 zákona. Z podaného návrhu a z obsahu připojeného spisového materiálu (zejména z obsahu příslušných rozhodnutí švýcarských soudů a z osvědčení o státním občanství všech tří odsouzených vydaných Okresním úřadem v Chebu) vyplývá, že P. Z., R. Č. a P. Ch. jsou občany České republiky, kteří byli švýcarským soudem pravomocně odsouzeni za trestnou činnost kvalifikovanou podle výše již uvedených ustanovení švýcarského trestního zákona (resp. v případě P. Ch. i podle zákona o silničním provozu) k nepodmíněným trestům odnětí svobody a k trestům vyhoštění z území Švýcarska.

S ohledem na výše uvedené formální podmínky předpokládané ustanovením § 4 odst. 2 zákona ještě zbývá blíže se zabývat podmínkou oboustranné trestnosti činu. Je tomu tak především proto, že v posuzované věci jde o odsouzení (vyjma odsouzeného P. Z.) pro dva skutky, a navíc v případě P. Ch. byly v jednom z nich shledány dva trestné činy. Jedná se tedy o řešení otázky zaznamenání údajů o odsouzení cizozemským soudem v případech plurality trestné činnosti, tj. při konkurenci jednočinné, vícečinné a při jejich kombinaci.

Jestliže je předmětem odsuzujícího cizozemského rozsudku více skutků (jak je tomu v posuzovaném případě u odsouzených Č. a Ch.), podmínka oboustranné trestnosti činu se posuzuje samostatně ve

vztahu ke každému z těchto skutků (k tomu srov. přiměřeně č. 49/1996 Sb. rozh. tr.). Pokud je předmětem odsuzujícího rozsudku více skutků, ale některý z nich není trestným činem podle trestního zákona České republiky, Nejvyšší soud při splnění dalších zákonných podmínek rozhodne o zaznamenání do evidence Rejstříku trestů pouze těch údajů z cizozemského rozsudku, které se týkají jen toho skutku (těch skutků), u něhož je podmínka oboustranné trestnosti činu splněna. To znamená, že se zaevidují údaje z rozsudku soudu cizího státu o právním posouzení tohoto skutku a tomuto právnímu posouzení odpovídající část z uloženého trestu. Odpovídající část trestu, jež se zapíše do evidence Rejstříku trestů, určí v rozhodnutí podle § 4 odst. 2 zákona Nejvyšší soud s přihlédnutím k poměru závažnosti skutku, u něhož jsou splněny podmínky pro zápis, a závažnosti skutku, ohledně něhož tyto podmínky splněny nejsou. Určení odpovídajícího (přiměřeného) trestu, který se na základě rozhodnutí Nejvyššího soudu zaznamená do evidence Rejstříku trestů, je nezbytné i s ohledem na právní účinky rozhodnutí Nejvyššího soudu učiněného podle § 4 odst. 2 zákona.

Podle § 4 odst. 3 zákona totiž platí, že pokud Nejvyšší soud rozhodne o uznání rozsudku podle odstavce 1 nebo o zaznamenání údajů o odsouzení do evidence Rejstříku trestů podle odstavce 2, hledí se na takové odsouzení cizozemským soudem jako na odsouzení soudem České republiky. Takové odsouzení se tak stává formální právní skutečností předpokládanou zákony České republiky (č. 33/1997 Sb. rozh. tr.). Z toho např. vyplývá, že odsouzení cizozemským soudem, ohledně něhož podle § 4 odst. 3 zákona platí fikce, že se na něj hledí jako na odsouzení soudem České republiky, lze rozhodnutím soudu při splnění zákonných podmínek též zahladit (§ 69 tr. zák., § 363 a násl. tr. ř.). S ohledem na podmínky stanovené k zahlazení odsouzení (srov. lhůty uvedené v § 69 odst. 1 písm. a/ až c/ tr. zák.) může mít pak význam skutečnost, jaká část z trestu uloženého cizozemským rozsudkem je zapsána do evidence Rejstříku trestů.

Ohledně skutku, který není trestným činem podle právního řádu České republiky (u něhož tedy není splněna podmínka oboustranné trestnosti činu), se návrh Ministerstva spravedlnosti na zaznamenání údajů do evidence Rejstříku trestů zamítne (srov. přiměřeně č. 54/1999 Sb. rozh. tr.).

Nejvyšší soud se pak dále zabýval podmínkou oboustranné trestnosti činu za situace (v posuzované věci případ P. Ch.), že v cizozemském rozsudku je skutek právně posouzen jako více trestných činů, přičemž některý z nich neodpovídá žádnému trestnému činu podle právního řádu České republiky.

V tomto směru Nejvyšší soud dospěl k závěru, že podmínka oboustranné trestnosti činu se vztahuje k trestnosti skutku, jenž je vymezen v odsuzujícím rozsudku cizího státu, jako celku, přičemž z tohoto pohledu není právně významné, zda v rozsudku cizího státu použitá právní kvalifikace svým pojmenováním nebo obsahem odpovídá ve všech směrech právnímu posouzení tohoto skutku podle trestního zákona České republiky. Z toho vyplývá, že podmínka oboustranné trestnosti činu je splněna, jestliže skutek vykazuje zákonné znaky alespoň jedné skutkové podstaty trestného činu podle českého právního řádu. To tedy znamená, že z hlediska této podmínky je nerozhodné, že zatímco v cizozemském rozsudku je skutek právně posouzen jako několik trestných činů, právní řád České republiky některý z těchto trestných činů nezná. Není tedy rozhodné, zda některá skutková okolnost se v cizozemském rozsudku promítne v právním posouzení skutku (např. jako další trestný čin), zatímco podle právního řádu České republiky nemá vliv na právní posouzení skutku. V řízení o zaznamenání údajů o cizozemském odsouzení do evidence Rejstříku trestů Nejvyšší soud není oprávněn přezkoumávat právní posouzení skutku v rozsudku soudu cizího státu. Naopak, za předpokladu, že skutek je trestným i podle právního řádu České republiky, je povinen respektovat tuto právní kvalifikaci.

S ohledem na výše uvedené úvahy dospěl Nejvyšší soud k závěru, že podmínka oboustranné trestnosti činu není u R. Č. a P. Ch. splněna v případě skutku spočívajícího v tom, že dne 1. 11. 1996 v Curychu a na jiných místech Švýcarska používali cizí cestovní pasy, v němž byl spatřován trestný

čin falšování průkazů podle čl. 252 al. 4 švýcarského trestního zákona. Jestliže z obsahu spisu se podává, že R. Č. a P. Ch. měli u sebe originální cestovní pasy jiných osob, aniž do těchto dokladů provedli jakýkoli zásah (kupř. výměnou původní fotografie za vlastní), pak toto jednání nenaplňuje zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 tr. zák., přičemž z předložených podkladů nevyplývá nic, co by důvodně opodstatňovalo závěr, že by mohlo jít o nějaký jiný trestný čin. Proto Nejvyšší soud návrh Ministerstva spravedlnosti na zápis cizozemského odsouzení u R. Č. a P. Ch. v této části (tj. ohledně tohoto skutku a za něj odpovídajícího trestu) zamítl.

Pokud jde o skutek spočívající v účasti všech tří odsouzených na loupežném přepadení bižuterie S. u B. dne 1. 11. 1996 za okolností výše již blíže popsaných. v tomto případě se odsouzení týká skutku, který vykazuje zákonné znaky trestného činu i podle trestního zákona České republiky (trestný čin loupeže podle § 234 tr. zák.). Jak již bylo výše rozvedeno, u P. Ch. není na překážku to, že tento skutek byl u něj posouzen též podle právní kvalifikace, kterou český právní řád nezná (jízda s autem bez řidičského oprávnění není trestným činem).

Lze tedy uzavřít, že v rozsahu shora uvedeném jsou u všech tří odsouzených splněny všechny formální podmínky ustanovení § 4 odst. 2 zákona.

V posuzované věci jsou dány ovšem i podmínky materiální povahy. Odsouzení se dopustili velice závažné násilné trestné činnosti, a to ve vzájemné součinnosti, způsobili poměrně velkou škodu (více než 2 mil. Kč), přičemž P. Z. a R. Č. čin spáchali se zbraní a použili při něm i přímého fyzického násilí. Byly jim uloženy nepodmíněné tresty odnětí svobody a dlouhodobé tresty vyhoštění. S ohledem na všechny shora uvedené okolnosti lze dovodit, že podmínky ustanovení § 4 odst. 2 zákona týkající se závažnosti činu a druhu uloženého trestu jsou též splněny.

Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší soud České republiky návrhu Ministerstva spravedlnosti České republiky vyhověl v rozsahu stanoveném ve výroku tohoto rozhodnutí. Přitom u odsouzených R. Č. a P. Ch. rozhodl, že část trestu odpovídající rozsahu zápisu jejich odsouzení cizozemským soudem do evidence Rejstříku trestů činí u R. Č. trest odnětí svobody v trvání třiceti pěti měsíců (v cizozemském rozsudku bylo původně třicet šest měsíců) a trest vyhoštění z území Švýcarska na dobu deseti let a u P. Ch. trest odnětí svobody v trvání čtrnácti měsíců (původně patnáct měsíců) a trest vyhoštění z území Švýcarska na dobu deseti let. Nejvyšší soud v tomto směru přihlédl k tomu, že skutek, ohledně něhož bylo vyhověno návrhu, vykazuje podstatně vyšší závažnost, než skutek, ohledně něhož byl návrh zamítnut.